

stubbar uttaneftir

Ávarar móti Sovjet

Amerikanski uttanríkisráðharrin, Henry Kissinger, heitti í einari röðu friggjardagin á limalondini í NATO um at forða fyrri sovjetiskum tiltøkum til tess at spjæða limalondini í avspenningarpolitikkinum.

—Innanhýsis kapping í NATO við t.d. at styðja Eysturheimin búskaparliga kann verða ein vandi. Spjæðing má fyrirbyggjast, og tað er neyðugt at samarbeiða, segði Henry Kissinger, uttanríkisráðharri, í einari týðningarmiklari uttanríkis politikarski röðu í London.

Ósamdir

Grønlandska heimastýrisnevndin, við danska professaranum, Isi Foigel, sum forðmanni, hevði sín fjórða fund í Jakobshavn í vikuni. Nevndin viðgjörði m.a. spurningin, hvør hevur rættindi til grønlandsku undirgrundina. Frammanundan fundinum var stór ósemja um ognarrættin til grønlandsku ráðevnini. Heldur ikki teir grønlandsku limirnir í nevndini vóru samdir um hetta.

Burtur úr politikki

Formaðurin í radikala flokkunum í Danmark, Hilmar Baunsgaard, hevur avgjørt at taka seg burtur úr politikki. Hann fer ikki at stilla seg upp aftur til komandi fólkatingsval. Hilmar Baunsgaard, sum fyrri stuttum varð valdur í stjórnina, ið gevur út Politiken og Ekstrabladet, hevur seinnu árin verið valdur í Middelbart valdomi. Roknað verður við, at radikali fólkatingslimurin, Niels Helveg Petersen, verður uppstilldur í hesum valdomi í staðin fyrri Hilmar Baunsgaard.

Hilmar Baunsgaard sigur, at tann vaksandi mótstöðan móti sær í flokkinum hevur fingið hann til at taka seg burtur úr donskum politikki.

Mobuto

ímóti verkfalli

Forsetin í Zaire, Mobutu Sese Seko, hevur boðað arbeiðsmonnunum í landinum frá, at teir fara at missa arbeiðið, og arbeiðsplássini verða stongd, um teir gera álvara av hótanini at fara í verkfall.

Í einari röðu í Konkole, nærindis hovudsstaðnum Kinshasa, ávaraði Mobuto allar mótstöðumenn ímóti kollveltingini í landinum, sum hann segði eisini umfata teir arbeiðsmenn, sum eru í verkfalli, handilsmenn og spekulantar.

Jimmy Carter er tryggur

Fyrirverandi guvernørurin í Georgia, USA, Jimmy Carter, er visur í at gerast forsetaalevni hjá demokratunum til forsetaavalið í heyst. Hann hevur nú fingið stuðul frá 1700 nevndarmonnum, sum skulu velja demokratiska forsetaalevnið á tí avgerandi uppstillingarfundinum. Tað krevjast 1505 nevndarmenn fyrri at verða uppstilldur. Meðan spurningurin um, hvør skal verða demokratiskt forsetaalevni til heystar so at siga er greiddur, er framvegis ivi um

republikanska valevnið. Stríðið stendur millum Gerald Ford, forseta, og Ronald Reagan, sum resta ávikavist 100 og 150 nevndarmenn fyrri at fáa teir tilsamans 1130 nevndarmenninar, sum krevjast fyrri at verða uppstilldur. Politiskir serfrøðingar rokna við, at einki greitt úrslit fer at spyrjast burtur úr kappingini millum Gerald Ford og Ronald Reagan fyrr enn á endaliga uppstillingarfundinum hjá republikanaranum.

Í amerikanska valstríðnum hoyrast roddir, sum krevja, at friðar- og samarbeiðspolitikkurin eigur at halda uppat. Hetta er vandamikil tala. Mannaættin hevur onga aðra leið at velja enn frið, samarbeiði og linna í millumlandaviðurskiptunum, sigur APN-eygleiðarin Igor Pavlov í hesi viðmerking.

Tað eru fá, sum munnu vera ósamdir við Bibluni í tí, at tað er hættisligt at byggja sitt hús á sand. Og tí verða borgir reistar á hesum grundarlagi. Sum til dømis tann politiska glæstri-borgin, sum bar navnið «Kalda krigið». Tá teir mildu vindarnir frá Helsinki komu, vóru einans toftirnar av hesum byggiverki afturhaldsmanna eftir. Og allar royndir til at endurreisa hetta húsið eru frammanundan dømdar til at miseydnast. Orsøkin er tann einfalda, at grundarlagið svikur. Grundarlagið undir slíkum byggiverkum er: ilgruni, misálit og figgindskapur. Og hesum politiska grundarlagi berjast allar heimsins friðarkreftir ímóti.

Blaðdunnur, sum tæna dubbingini

Men onkur er, sum kortini roynir at endurnýggja kalda krigið. Afturhaldsfólk í mongum londum krevja, at hervaldið má styrkjast, tí annars «koma russararnir eftir okkum». Sambarðt norska blaðnum Aftenposten hevur afturhaldsflokkurin Høyre nú aftur kravt størri jättanir til hervaldið við teirri grundgávu, at fremmandir kabbátar vóru at siggja langt inni á norsku fjørdum. Hesir «kabbátar», sum eingin hevur sæð, eru sjálvsagt sovjetskir.

Og í Danmark eru fólk, ið við jøvnum millumbilum royna at skapa hernaðarósing við solum um, at so og so nógv herskip eru sæð «dyggt við danskar strendur». Men hvussu skal eitt skip — herskip ella annað skip — sigla gjøgnum t.d. Oyrasund uttan at «nærkast» danskari og svenskarí strond?

Men blaðdunnurnar eru hent- ar hjá teimum, sum velja vápn. Hernaðarútreiðslurnar í USA eru nú tær størstu í friðartíð: 112,7 milliardir dollarar, og í Vesturtýsklandi eru tær 31,5 milliardir Mark.

Friðarstarvið

Upp móti krigsosing og spekulatión í vápnasølu og manndrápi

Boðini úr Helsinki:

Friðarpolitikkurin má halda fram

seta friðarkreftirnar sína skrá: frið, samstarv, samhandil, linna í spenninginum, stigvísan av- vápnaða undir eftirliti. Fleiri og fleiri koma upp í friðarstarvið. Í dagunum 14.—16. mai hildu 20 millumtjóðafelagsskapir friðar- ting í Moskva. Tann 28. mai byrjaði friðar- og samvinnu- stevna í Helsinki við luttakarum frá øllum eystursjóvarlondum og Noregi, og í heyst, frá 23. til 26. september skipa politikiskir og átrúnaðarlígrir felagsskapir í Finnlandi fyrri ráðstevnu fyrri øllum millumtjóðafelagsskap- um, sum styðja friðar- og sam- arbeiðiskósina.

Friður, trygd og samarbeiði

Ein av monnunum aftan fyrri friðarstevnuna er Ahti Karjalainen. Í samrøðu við TASS nú um dagarnar sigur hann millum annað: «Vit her í Finnlandi hava

verið og eru framvegis fyrri øllum, sum ber á tað borðið, at avvápnadurin vinnur fram. Tí styðja vit eisini uppskot Sovjet- samveldisins um at halda heims- umfatandi avvápnadarstevnu. Vit halda eisini, at tað er skil í uppskotinum um, at vit byrja við at lýsa Norðureuropa sum atomvápnaleyst oki.»

A 25. flokstringinum hjá Kommunistiska Flokki Sovjet- samveldisins varð samtykt frið- arskrá, ið miðar móti ágrýtnari friðarstrevi hesi komandi fimm árin og eisini longur fram. Friður, trygd og samarbeiði eru hornasteinarnir í framtíðar eu- ropeiska húsinum hjá øllum tjóð- um og einstaklingum á megin- landi okkara.

Igor Pavlov

Málslig viðmerking: BLAD- DUNNA, á donskum «avisand», kemur helst úr fronskum «canard».

Landið har prísirnir lækka

Sovjetsamveldið hoyrir til tey lond, sum hava ta lægstu prísleg- una í heiminum

Hetta sigur Sveriges Statistiska Centralbureau í einari saman- berandi kanning av voruprisum í umleið 60 londum. Um prísgeingdina í nokkrum av heimsins týðandi idnaðarlondum í tíðarskeiðnum 1970-1975 talar niðanfyrirstandandi tabell fyrri seg:

Smásoluprisir	1970	1975
Sovjetsamveldið	100	99,6
USA	100	139
Japan	100	170
Vesturtýskland	100	135
Bretland	100	184
Frakland	100	153

Teir føstu (ella nakað lækk- andi prísirnir í Sovjetsamveld- inum gera, at allar lonarhækk- ingar eru reallonarhækkingar. Í tíðini frá 1971 til 1975 hækkaði lonin hjá arbeiðsfólki og starvs- fólki í miðal við 20% og hjá landbúnaðarfólki við 25%.

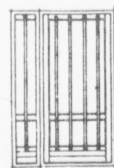
Eftirlonarlundurin er lágur. Mannfólk fáa fólkapensjón, tá tey fylla 60 ár, og konufólk tá tey fylla 55 ár. Húsaleigan er lág og hevur verið tann sama síðan 1928: 4-5% av húkisinntøkuni. Kostnaðurin á hita, elektrisiteti og gassi er ikki broyttur síðan 1948. Gass kostar 16 kopekur (1,25 kr.) fyrri hvørt fólkid um mánaðin (uttan mun til brúkið!). Telefonin kostar 2 rublar og 50 kopekur (20 kr.) um mánaðin uttan mun til, hvussu nógvur (innanbyggja) samtalar verða forðar. Koyring við undirbreyt kostar 40 oyru og við sporvogni 25 oyru uttan mun til teinin. Skatturin er í miðal 6% av húkisinntøkuni. Tilsamans eru tær føstu útreiðslurnar hjá einari

sovjetiskari miðalfamilju 20% av inntøkuni (í USA 60%). Sovjetfamiljan kann sostatt brúka 80% av inntøku síni til at keypa vørur fyrri.

Síðan fyrstu fimmáraætlanina í 1928 hevur sovjetskur búskap- ur gingið fram uttan kreppur og afturstig. Undir 9. fimmáraæt- lan vaks idnaðarframleiðslan við 43%. Arligi miðalvøksturin í idnaðarframleiðsluni 1971-75 var 7,4% (í USA 0,3%). Í tíðini 1976-80 skulu lonirnar hækka við u.l. 17% (á bygd u.l. 25%).

Hurðar á goymslu

Hvi fara av landinum eftir goðskum, tá hon finnst hjá okkum.

Hetta framleiðir:

P/F Snikkaravirkið

J.Paturssonargøta 34
Tlf. 14777 Tórshavn